

OTWARTY DIALOG

**Raport:
Polityka likwidacji niezależnego
dziennikarstwa na Ukrainie
styczeń-luty 2014**

Na skutek wydarzeń związanych z masowymi protestami na Ukrainie, w ciągu dwóch miesięcy (styczeń i luty 2014 roku) zginął jeden dziennikarz, a około 130 zostało rannych i doznało urazów o różnym stopniu ciężkości

Spis treści

1. Wstęp.....	3 str.
2. Przepęstwa przeciwko dziennikarzom w Kijowie	4 str.
2.1. Śmierć Vyacheslava Veremiya	4 str.
2.2. Aresztowania i zatrzymania dziennikarzy.....	4 str.
2.3. Pobicia i strzelanie do dziennikarzy.....	5 str.
3. Przepęstwa przeciwko dziennikarzom w regionach Ukrainy	7 str.
4. Śledztwa w sprawach przepęstw popełnionych przeciwko dziennikarzom w czasie trwania masowych protestów na Ukrainie	10 str.
5. Wnioski i zalecenia	11 str.
Załącznik Nr 1	13 str.

1. Wstęp

W okresie rewolucyjnych wydarzeń na Ukrainie można było zaobserwować trzy główne fazy narastania konfliktu pomiędzy demonstrantami a władzą:

- **30.11.2013-01.12.2013** – rozpędzenie studentów na placu Niezależności oraz brutalne pobicie demonstrantów obok budynku Administracji Prezydenta Ukrainy.
- **19.01.2014 – 22.01.2014** – starcia na ulicy Hruszewskiego i pierwsze oficjalne doniesienia na temat zabitych w wyniku starć.
- **18.02.2014 – 20.02.2014** – szturm na placu Niepodległości i masowa pacyfikacja demonstrantów w centralnej części Kijowa.

Każdej z tych faz towarzyszyła przemoc wobec dziennikarzy – strzelano do nich broni pneumatycznej i palnej, bito, wielu zostało poszkodowanych na skutek wybuchów granatów hukowych i użycia gazu łzawiącego. W efekcie – jeden dziennikarz zginął, ponad dwustu zostało rannych. W większości przypadków siła wobec pracowników mediów została użyta celowo, po to, żeby utrudnić wykonywanie im pracy zawodowej i uniemożliwić składanie relacji na temat bieżących wydarzeń.

Pomimo dojścia na Ukrainie do władzy sił demokratycznych, przestępstwa popełnione przeciwko dziennikarzom nie zostały w całości wyjaśnione, a winni – nie zostali ukarani.

Poprzedni raport [1] był poświęcony dziennikarzom, którzy zostali poszkodowani w okresie od 30.11.2013 do 01.12.2013. W bieżącym raporcie przytaczane są informacje, które dotyczą represji wobec dziennikarzy w dwóch ostatnich ostrych fazach konfliktu – w styczniu i lutym 2014 roku.

Źródło:

1. Open Dialog Foundation // The point of no return for Ukraine: Failure to sign the agreement with the EU and oppression of civil protesters and journalists discredited Ukrainian authorities - http://old.odfoundation.eu/files/pdf/ODF_Euromaidan_Report_ENG.pdf

2. Przepęstwa przeciwko dziennikarzom w Kijowie

2.1. Śmierć Vyacheslava Veremiya

W nocy z 18.02.2014 r. na 19.02.2014 r., w centrum Kijowa, 32-letni dziennikarz gazety 'Vesti', Vyacheslav Veremiy został śmiertelnie ranny. Późną nocą (około 00:30, 19.02.2014) Vyacheslav razem z kolegą Alekseyem Lymarenko wracali taksówką do domu. Na jednym ze skrzyżowań w centralnej części miasta samochód zatrzymał się na światłach. Wtedy była tam duża grupa młodych ludzi w kominiarkach z kijami bejsbolowymi („tituszki” [1]). Vyacheslav Veremiy siedząc w samochodzie spróbował nagrywać ich przy pomocy telefonu komórkowego. Kiedy młodzi ludzie to zauważyli, rzucili się na samochód, zaczęli rozbijać go kijami i obrzucać granatami hukowymi. Taksówkarz, Vyacheslav Veremiy i Aleksey Lymarenko zostali wyciągnięci z samochodu a następnie zaczęto ich bić. Jeden z napastników strzelił Vyacheslavowi w pierś. Na miejsce zdarzenia wezwano pogotowie, dziennikarz został hospitalizowany, jednak w szpitalu zmarł na skutek zbyt dużej utraty krwi [2].

Miesiąc wcześniej, 20.01.2014, Vyacheslav został ranny w oko (częściowo stracił wzrok) w czasie starć na ulicy Hruszewskiego.

W związku ze śmiercią Vyacheslava Veremiya została wszczęta sprawa karna z art. 115 kk Ukrainy („Zabójstwo umyślne”). W dniu 02.04.2014 poinformowano o zatrzymaniu pierwszego podejrzanego o zabójstwo dziennikarza. Jego nazwisko na razie nie zostało podane do wiadomości. Jak poinformowano w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, zatrzymanym okazał się 40 letni mieszkaniec obwodu donieckiego, mieszkający w ciągu ostatnich 11 lat w Kijowie. Mężczyzna zarabiał na życie kierując grupą sportowców świadczących usługi ochroniarskie. Obecnie podejrzany przebywa w areszcie [3].

2.2. Aresztowania i zatrzymania dziennikarzy

W związku z udziałem w masowych zamieszkach (art. 294 kk Ukrainy) na ulicy Hruszewskiego w Kijowie zostało zatrzymanych i aresztowanych 4 dziennikarzy – **Mariyan Gavryliv, Andrey Loza, Vladimir Karagyaur i Anton Kudinov** - wszyscy byli reporterami i relacjonowali przebieg bieżących wydarzeń. Później sąd zmienił im środek zapobiegawczy z aresztu tymczasowego na areszt domowy.

Odnotowane zostały również inne przypadki aresztowań dziennikarzy w czasie wykonywania przez nich swoich obowiązków zawodowych, ale wkrótce byli oni zwalniani. Na przykład, rano 20.01.2014 milicja zatrzymała grupę filmową agencji informacyjnej „Radio Svoboda”. Dwóch dziennikarzy (**Igor Iskhakov i Dmitriy Barkar**) zbliżyło się do barierek ochronnych ustawionych przez organy ścigania na ulicy Hruszewskiego. Zostali oni pobici i wsadzeni do więźniarki. Jednemu z dziennikarzy udało się przy pomocy SMS-a powiadomić o zatrzymaniu, w związku z czym udało się nagłośnić zdarzenie i dziennikarzy wkrótce zwolniono [4]. Przez funkcjonariuszy „Berkuta” został też pobity i zatrzymany rosyjski dziennikarz Andrey Kiselev. Dzięki interwencji oficjalnych osób z Federacji Rosyjskiej, dziennikarza zwolniono [5].

2.3. Pobicia i strzelanie do dziennikarzy

Liczne fakty użycia siły przez funkcjonariuszy milicji w stosunku do dziennikarzy zostały utrwalone na zdjęciach fotograficznych i wideo.

Tak oto, 19.01.2014 podczas prowadzenia bezpośredniej transmisji reporter (i jednocześnie operator) „spilno.tv” **Anatoliy Lazarenko** został postrzelony w rękę przez funkcjonariuszy milicji z broni pneumatycznej [6], [7]. Tego samego dnia dziennikarz „Radio Svoboda” **Igor Iskhakov**, sfilmował przy pomocy kamery wideo, jak celując strzela w niego milicjant, w czasie gdy on filmował toczące się wydarzenia [8]. Analogiczne przypadki zostały zanotowane również następnego dnia, 20.01.2014. Milicjanci ostrzelali operatorów „5 Kanału” **Ivana Nakonechnego** [9] i **Yuriya Usyka** [10], którzy filmowali wydarzenia na ulicy Hruszewskiego. Na zapisach wideo wyraźnie widać, jak milicjanci strzelają celując w dziennikarzy.

Charakter obrażeń jakich doznali dziennikarze na skutek użycia broni pneumatycznej również świadczy, że strzały zostały oddane celowo. Między innymi zanotowano przypadki strzelania w głowę – na przykład, dziennikarz **Pavel Ivanov** został postrzelony w głowę 4 razy. **Dmitriy Vlasov** trzykrotnie został postrzelony przez funkcjonariuszy milicji w okolicę pachwiny. Należy zaznaczyć, że zgodnie z resortową instrukcją funkcjonariuszy milicji, otwieranie ognia z broni pneumatycznej przy użyciu kul gumowych jest możliwe tylko w przypadku zbiorowego naruszenia zasad porządku publicznego, lecz z odległości nie mniejszej niż 40 metrów oraz w dolną część ciała [11].

Ciekawe, że w większości przypadków, strzelano i bito operatorów lub reporterów filmowych, a więc tych pracowników mediów, którzy bezpośrednio utrwalali bieżące wydarzenia. Oprócz tego, że ich bito, niszczone im sprzęt, odbierano karty pamięci, zmuszano do usuwania zapisanych materiałów. Wszystko to świadczy o tym, że dziennikarzy świadomie i celowo pozbawiano możliwości utrwalania bieżących wydarzeń.

W dniu 20.01.2014 ruch pod nazwą „Stop cenzurze” wystąpił z oświadczeniem, z którym skrytykowano fakty użycia przemocy wobec dziennikarzy na Ukrainie i zwrócono się z apelem do międzynarodowej społeczności o dokonanie ingerencji w sytuację. *„Wydarzenia w centrum Kijowa w dzielnicy rządowej stały się ostatecznie kwintesencją tego, co działo się na Ukrainie z dziennikarzami w ostatnich latach. Pobicia, niszczenie sprzętu, strzelanie i zatrzymania, żeby nie było nagrań wideo, zdjęć i ludzi w kraju, którzy widzą i znają prawdę... Tutaj na Ukrainie, my nawet nie czekamy na usprawiedliwienia obecnej władzy – przecież nie było żadnej kary dla żołnierzy biorących udział w wydarzeniach, poczynając od 30 listopada (2013 roku – red.)”* [12], – stwierdzono w oświadczeniu.

W odpowiedzi na skargi dziennikarzy, byłe kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainie oświadczyło, że *„Informacje (o strzelaniu w Kijowie do dziennikarzy gumowymi kulami) można traktować jako prowokację. Rzeczywiście jest kilku poszkodowanych dziennikarzy, którzy zwracali się do szpitali z prośbą o udzielenie pomocy. Zostali oni ranni na skutek wybuchu petard, świec dymowych, granatów ogłuszających, kamieni”* [13].

W dniu 28.01.2014 ukraińscy dziennikarze w kularach Rady Najwyższej Ukrainy przeprowadzili pokojową akcję mającą na celu udzielenie poparcia dla swoich kolegów, w trakcie której prezentowali oni deputowanym z Partii Regionów zdjęcia przedstawiające dziennikarzy poszkodowanych w wyniku działań milicji. Deputowana z Partii Regionów Yelena Bondarenko oznajmiła, że dziennikarze przebywając w strefie działań bojowych powinni być gotowi, by ryzykować swoim życiem. *„Myślę, że dla was to nie jest tajemnica, że jeśli trwają działania bojowe, zawsze są poszkodowani. Niestety dziennikarz w takich warunkach też nie jest chroniony.*

Przypomnijcie sobie naszych dziennikarzy, którzy zginęli w „zapalnych punktach” konfliktów... Dziennikarze umierają wszędzie. Niestety, ta lista nie jest jeszcze zamknięta” [14], – powiedziała Bondarenko dziennikarzom.

Źródła:

1. Tituszki – zbiorowy termin na określenie młodych ludzi, wykorzystywanych na Ukrainie w celach politycznych w charakterze najemników do organizowania prowokacji, bójek, innych akcji z użyciem siły fizycznej.
2. Vesti // Kto zabił Vyacheslava Veremiya - <http://vesti.ua/kiiev/38419-kto-ubil-nashego-druga-i-kollegu-vjacheslava-veremija>
3. Espresso.tv // Zatrzymany został jeden z członków bandy, która zabiła dziennikarza gazety „Vesti” - <http://espresso.tv/news/2014/04/02/zatrymano-odnoho-z-uchasnykiv-bandy-scho-vbyla-zhurnalista-hazety-vesty>
4. Ogo // Dziennikarze Radia Svoboda zostali poszkodowani na skutek działań milicji - <http://www.ogo.ua/articles/view/2014-01-20/46582.html>
5. Lenta.ru // W Kijowie został zatrzymany reżyser Lenta.doc - <http://lenta.ru/news/2014/01/23/kiselev/>
6. Zerkalo Nedeli // W starciach na Hruszewskiego zostało poszkodowanych 23 dziennikarzy - <http://zn.ua/UKRAINE/v-stolknoveniyah-na-grushevskogo-postradali-15-zhurnalistov-137021.html>
7. Youtube.com // „Berkut” poluje na operatora Espresso.tv - <https://www.youtube.com/watch?v=ykrQW7Gf6j8>
8. Radio Svoboda // Wideo Radio Svoboda: milicja celuje do dziennikarza - <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25235297.html>
9. Youtube.com // Milicjant strzelał do operatora „5 kanału” - <https://www.youtube.com/watch?v=KgOlbnTxIBo>
10. TCH // Ranni dziennikarze są przekonani, że zostali ostrzelani przez funkcjonariuszy resortów siłowych celowo - <http://tsn.ua/video/video-novini/poraneni-zhurnalisti-perekonani-u-navmisnomu-obstrili-silovikami.html?type=2>
11. Pod Pritselom // Wołyński „berkutowiec” opowiedział, kiedy można bić ludzi - <http://p-p.com.ua/articles/43449/>
12. Stop Cenzurze // Milicja strzela do dziennikarzy - <http://stopcensorship.wordpress.com/2014/01/20/%D0%BC%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D0%BB%D1%8F%D1%94-%D1%83-%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B2/>
13. RBK - Ukraina // MSW dopuszcza, że informacja o strzelaniu do dziennikarzy w Kijowie może być prowokacją - <http://euromaidan.rbc.ua/rus/mvd-dopuskaet-cto-informatsiya-o-strelbe-po-zhurnalistam-20012014105800>
14. Ukrainskaya Pravda // Bondarenko: W strefie działań bojowych dziennikarze powinny być gotowi, by ryzykować życiem - <http://www.pravda.com.ua/rus/news/2014/01/28/7011675/>

3. Przepięstwa przeciwko dziennikarzom w regionach Ukrainy

O ile w Kijowie dziennikarze stawali się ofiarami milicji, to w innych miastach zdarzały się napady na nich, dokonywane przez nieznaną chuliganów (tituszek). Wszystko odbywało się przy całkowitej beczynności milicji, która ignorowała liczne przypadki łamania prawa.

Dniepropietrowsk. W czasie starć w pobliżu budynku obwodowej administracji państwowej w Dniepropietrowsku, w dniu 26.01.2014, w wyniku działań milicji oraz nieznaną młodych mężczyzn w maskach, poszkodowanych zostało co najmniej 6 dziennikarzy. Operator **Sergey Kochet** został ranny w plecy z broni pneumatycznej; operator **Danilo Peterimov** doznał urazu ręki. Dziennikarka **Natalya Svetlova** doznała urazów oraz otarć naskórka od ciosów zadanych pałkami. Ponadto została rozbita kamera należąca do jednego z dziennikarzy miejscowego „34 kanału telewizji”. Młodzi osobnicy o sportowym wyglądem rozbili notebook należący do dziennikarza gazety „Vesti” **Yaroslava Markina**. Ci sami ludzie w budynku obwodowej administracji państwowej grozili dziennikarzowi gazety „Pravitelstvennyy Kurier” („Uryadovy Courier”) **Natalyi Belovitskiej** [\[1\]](#).

W **Zaporożu** 26.01.2014 podczas starć w pobliżu budynku obwodowej administracji państwowej poszkodowanych zostało co najmniej 3 dziennikarzy. Zostali pobici: fotograf agencji informacyjnej „Ukrinform” **Dmitriy Smolenko**; dziennikarz, prezenter i muzyk **Valentin Terletskiy** oraz redaktor naczelny gazety „Mechta” **Yuriy Gudimenko**. Na skutek odniesionych urazów Smolenko i Terletskiy zostali hospitalizowani. Yuriyovi Gudimenko milicjant pałką złamał palec. „Filmowałem *dopóki nie dostałem pałką po ręce, w której trzymałem, właściwie niepotrzebną rzecz – legitymację prasową. Ręka chyba jest cała, tylko został złamany palec. Szpitale są zapchane pobitymi ludźmi*”[\[2\]](#), – poinformował Yuriy Gudimenko.

Czerkasy. W trakcie rozpędzania antyrządowych demonstracji w Czerkasach, w wyniku działań funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut” poszkodowanych zostało co najmniej 5 dziennikarzy. Berkutowcy pobili między innymi dziennikarza **Sergeya Marchuka** oraz dokonali zatrzymania **Yuriya Vysotskiego**. Obaj dziennikarze posiadają obywatelstwo białoruskie i pracują dla polskiego kanału telewizji „Belsat”. Pobity został również dziennikarz kanału TV „Inter” **Stanislav Kukharchuk**. Operatorowi kanału TV „Vikka” rozbito kamerę. Dziennikarz **Oleg Ogilko** został pobity przez nieznaną osobników. W dniu 29.01.2014 czerkascy dziennikarze przekazali do obwodowej komendy milicji petycję z żądaniem ukarania winnych pobicia ich kolegów. Pod petycją podpisało się 78 dziennikarzy[\[3\]](#).

Donieck. Według twierdzeń donieckiej dziennikarki **Yekateriny Zhemchuzhnikovej** w czasie wydarzeń związanych z donieckim Euromajdanem poszkodowanych zostało około 10 dziennikarzy. „Kogoś szturchali pięściami po plecach, kogoś obrzucili jajkami, a jeszcze komuś uszkodzili sprzęt. Poszkodowani zostali nawet przedstawiciele prządowych mediów. Kiedy po raz pierwszy przyjechali do nas „sportowcy”, 19 stycznia, najpierw po prostu stali z boku i krzydzeli „Majdan precz!”. Potem zaczęli szturchać dziennikarzy, rzucać jajkami, został nawet poszkodowany operator kanału telewizji „Donbass”, należącej do Rinata Akhmetova. Dziennikarzom gazety miejskiej usiłowano rozbić aparat”, - opowiedziała Zhemchuzhnikova. Sama dziennikarka została zmuszona wyjechać z Doniecka na pewien czas, ponieważ obawiała się o swoje bezpieczeństwo[\[4\]](#).

Charków. Charkowski korespondent czasopisma „Ukrainsky Prostor” **Roman Cheremskiy** oznajmił, że funkcjonariusze „Berkuta” w dniu 11.01.2014 pobili go i rozbili mu kamerę wideo o wartości 20 tysięcy hrywien (około 1700 euro) w centrum miasta w czasie kręcenia materiału na temat Antymajdanu. „Filmowałem autobusy bez tablic rejestracyjnych z przyciemnianymi szybami,

obok których stali ludzie z „Berkuta”. Powiedzieli żebym nie filmował. Ja filmowałem dalej. Z tyłu podszedł do mnie berkutowiec, potraktował mnie paralizatorem, zostałem związany, parę razy uderzyli mnie po nerkach, wpakowali do autobusu, tam jeszcze parę razy uderzyli po nerkach i grozili: „Przekaż swoim dziennikarzom, żeby nas nie filmowali”. Kamerę rozbili i zabrani pendrive”, - relacjonował Cheremskiy. W związku z pobiciem dziennikarza prokuratura obwodowa w Charkowie wszczęła sprawę karną z art. 365 cz. 2 kk Ukrainy („nadużycie władzy lub uprawnień służbowych”), mimo to, nikogo do tej pory nie zatrzymano. [5]. Milicja zaprzecza pobiciu dziennikarza twierdząc, że do autobusu wszedł sam, zaś funkcjonariusze „Berkuta” tylko z nim rozmawiali i poprosili, aby opuścił pojazd [6].

W dniu 25.01.2014 aktywiści charkowskiego Euromajdanu urządzili przemarsz przez miasto z narodowymi flagami Ukrainy. W trakcie całego przemarszu demonstrantom towarzyszyła grupa około 100 młodych ludzi o sportowym wyglądzie. W niedługim czasie zaczęli oni atakować uczestników marszu – rzucali śnieżki, kawałki lodu i petardy. W efekcie jednemu z dziennikarzy (**Sergey Alekseyev**) rozbito głowę. Milicja zareagowała na prowokację i położyła kres starciom, jednak nikogo nie zatrzymała [7]. W dniu 26.01.2014 grupa młodych ludzi z kijami bejsbolowymi atakowała uczestników antyrządowego wiecu. Podczas napadu został pobity operator **Andrey Radich**, a także uszkodzona kamera oraz statyw należące do charkowskiej spółki telewizyjnej „Agencja Telewizji „Novosti”.

Władze Charkowa reprezentowane przez mera Gennadiya Kernesa i szefa obwodowej administracji państwowej Mikhaila Dobkina są znane z wielu krytycznych wypowiedzi pod adresem mediów. W charakterze przykładu można wymienić zdarzenie, mające miejsce w czasie trwania wszechukraińskiego zjazdu przewodniczących podstawowych organizacji partyjnych Partii Regionów, który odbył się w dniu 01.02.2014 w Charkowie. To wtedy właśnie Mikhail Dobkin zarzucił dziennikarzom brak obiektywizmu podczas składania relacji na temat sytuacji wokół protestów, [8]. Wcześniej Mikhail Dobkin bardzo niejednoznacznie zwrócił się do dziennikarzy „5 kanału”. Komentując ataki na dziennikarzy w Charkowie powiedział: „Jeśli macie zamiar osiągnąć coś dobrego w waszym zawodzie, bądźcie gotowi, że ktoś może chcieć złamać waszą kamerę” [9]. [w oryginale gra słów: złamać i zniszczyć karierę lub kamerę – przyp. tłum.]

Symferopol. W dniu 28.01.2014 nieznani sprawcy rozbili aparat fotograficzny należący do **Sergeya Mokrushina**. Jak twierdzi dziennikarz, tego dnia widział w mieście grupę młodych dobrze zbudowanych mężczyzn. Zakładając, że mogą to być prowokatorzy (w Symferopolu miało się odbyć kilka wieców), postanowił ich sfotografować. „Wtedy podeszło do mnie kilku agresywnie nastawionych ludzi i zażądali „usunięcia” zdjęcia, a kiedy odmówiłem, jeden z nich silnym ciosem wybił mi aparat fotograficzny z rąk, który upadł na ziemię i się rozbił”, - opowiedział dziennikarz. **Przebieg wydarzeń obserwowało 4 stojących obok funkcjonariuszy milicji, którzy odmówili jednak zatrzymania sprawców lub chociaż ich wylegitymowania.** Sergey Makrushin złożył na milicji wniosek w sprawie swojego pobicia i niepodjęcia przez funkcjonariuszy milicji żadnych działań [10].

W wyniku wydarzeń na Ukrainie związanych z masowymi protestami, w ciągu dwóch miesięcy (styczeń i kwiecień 2014 roku) zostało poszkodowanych co najmniej 130 dziennikarzy (załącznik Nr

1). W sumie przez cały okres antyrządowych protestów na Ukrainie zostało zanotowanych co najmniej 206 przypadków fizycznej agresji w stosunku do dziennikarzy [11].

Źródła:

1. Kanał telewizji „24” // Kanał telewizji „24” // W Zaporozżu i Dniepropietrowsku zostali poszkodowani dziennikarze - http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?u_zaporizhzi_i_dnipropetrovsku_postrazhdali_zhurnalisti&objectId=402885
2. UNIAN // W czasie rozpędzania zaporozkiego Majdanu poszkodowanych zostało co najmniej troje dziennikarzy - <http://www.unian.net/politics/876822-vo-vremya-razgona-zaporojskogo-maydana-postradali-minimum-troe-jurnalistov.html>
3. Telekritika // Dziennikarze poszkodowani przez „Berkut” w Czerkasach żądają ukarania winnych - <http://www.telekritika.ua/pravo/2014-01-29/89892>
4. Vgolos // Dziennikarka Yekaterina Zhemchuzhnikova opowiedziała o specyfice donieckiego Majdanu - http://vgolos.com.ua/articles/nichogo_ne_zminyty_donechchany_133029.html
5. Cenzor.net // Charkowski dziennikarz zgłosił pobicie przez „Berkut”: z tyłu w szyję paralizatorem, związali, kilka uderzeń po nerkach - http://cenzor.net.ua/news/266101/harkovskiyi_jurnalist_zayavil_ob_izbieniu_berkutom_szadi_v_shevu_elektroshoker_om_skrutili_neskolko_udarov
6. ATN //Pobicie dziennikarzy i bojownicy na ulicach – jak się zaczynało forum euromajdanów - <http://atn.ua/obshchestvo/izbienie-zhurnalista-i-boycy-na-ulicah-kak-nachinalsya-forum-evromaydanov>
7. 057.ua // W centrum Charkowa na uczestników euromajdanu napadły „tituszkii”. Ucierpieli też dwaj dziennikarze - <http://www.057.ua/news/461733>
8. UNIAN // Kernes krzyczał do dziennikarz „Hańba” i żądał przerwania blokady informacyjnej - <http://www.unian.net/politics/879542-keres-krichal-jurnalistam-pozor-i-treboval-prorvat-informblokadu.html>
9. Ukrainskaya Pravda // Dobkin mówi, że dziennikarze powinni być przygotowani do rozbijania kamer - <http://www.pravda.com.ua/news/2014/01/28/7011603/>
10. Den // Zrobił zdjęcie – dostał cios - <http://www.day.kiev.ua/ru/article/media/sdelal-foto-poluchil-udar>
11. Instytut Informacji Masowej // Euromajdan: lista poszkodowanych dziennikarzy – 206 przypadków - <http://imi.org.ua/analytics/42295-spisok-postrajdali-h-jurnalistiv-30-vipadkiv-onovlyuetsya.html>

4. Śledztwa w sprawach przestępstw popełnionych przeciwko dziennikarzom w czasie trwania masowych protestów na Ukrainie

Zgodnie z informacją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainy, resort prowadzi postępowania przygotowawcze w **72 sprawach karnych** (według stanu na 27.03.2014) dotyczących napaści na dziennikarzy, jakie miały miejsce w ciągu całego okresu trwania antyrządowych protestów na Ukrainie (w okresie od 21.11.2014 do 12.03.2014).

Podstawę wszczęcia spraw stanowiły następujące artykuły Kodeksu karnego Ukrainy:

- 26 postępowań – z art. 171 („Utrudnianie legalnej działalności zawodowej dziennikarzy”);
- 9 postępowań – z art. 125 („Umyślne lekkie uszkodzenie ciała”);
- 7 postępowań – по ст. 194 („Umyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia”);
- 5 postępowań – z art. 185 (Kradzież”);
- 4 postępowania – z art. 186 („Grabież”);
- 3 postępowania – z art. 115 („Zabójstwo umyślne”);
- 3 postępowania – z art. 341 („Zajęcie państwowych lub publicznych budynków lub budowli”);
- 2 postępowania – z art. (Rozbój”);
- 1 postępowanie – z art. 129 („Groźba zabójstwa”);
- 1 postępowanie – z art. 259 („Fałszywe doniesienie o zagrożeniu obywateli, zniszczeniu lub uszkodzeniu obiektów własności”).

W tym czasie 7 osób zostało poinformowanych o podejrzeniu popełnienia przez nie przestępstwa [1].

W dniu 02.04.2014 minister spraw wewnętrznych Arsen Avakov polecił kierownictwu obwodowych urzędów MSW zintensyfikować prace prowadzone w zakresie postępowania przygotowawczego w sprawach karnych wszczętych wobec faktu popełnienia przestępstw przeciwko pracownikom mediów [2].

Źródła:

1. Instytut Informacji Masowej // W czasie masowych protestów wszczęto 72 sprawy karne dotyczące napaści na dziennikarzy – MSW - <http://imi.org.ua/news/43641-za-chas-masovih-protestiv-vidkrito-72-kriminalnih-provadjennya-schodo-napadiv-na-jurnalistiv-mvs.html>
2. Komitet Wolności Słowa // Pismo MSW Ukrainy odnośnie utrudniania wykonywania obowiązków służbowych przez pracowników środków masowego przekazu - http://komsvobslova.rada.gov.ua/komsvobslova/control/uk/publish/article?art_id=49790&cat_id=44734&showHidden=1

5. Wnioski i zalecenia

Fundacja „Otwarty Dialog” zwraca uwagę, iż użycie siły ze strony ukraińskich organów ścigania w stosunku do dziennikarzy wykonujących swoje zawodowe obowiązki, stanowi naruszenie norm międzynarodowego prawa humanitarnego oraz ustawodawstwa Ukrainy.

Zgodnie z art. 1 i art. 2 Konwencji Genewskiej, dziennikarze są traktowani jak ludność cywilna i dlatego znajdują się pod ochroną konwencji. Między innymi zgodnie z cz. 2, art. 51 Protokołu Dodatkowego (I) do Konwencji Genewskich, „*Ludność cywilna jako całość, a także poszczególne osoby cywilne nie powinny stanowić obiektu ataku*”. Zgodnie z art. 52 Protokołu osoby cywilne mają prawo, aby do ich własności (dotyczy to również profesjonalnego sprzętu dziennikarskiego) odnosić się z poszanowaniem, jeśli nie ma on charakteru wojskowego [\[1\]](#).

Zgodnie z ukraińskim ustawodawstwem, celowe utrudnianie legalnie wykonywanej przez dziennikarzy działalności zawodowej i/lub prześladowanie dziennikarza za wykonywanie przez niego swoich obowiązków zawodowych, stanowi przestępstwo ścigane przez prawo (art. 171 kk Ukrainy) [\[2\]](#).

Ukraińska ustawa „O informacji” gwarantuje, że po przedstawieniu przez dziennikarza dokumentu potwierdzającego jego przynależność zawodową, przedstawiciel mediów ma prawo do zbierania informacji w rejonach klęsk żywiołowych, katastrof, w miejscach awarii, masowych zamieszek i działań wojennych (cz. 4, art. 25) [\[3\]](#). Jednak mimo to, w czasie pacyfikacji akcji protestacyjnych w Kijowie oraz innych miastach na Ukrainie zostały odnotowane liczne przypadki używania przez funkcjonariusze organów ścigania siły wobec dziennikarzy po tym jak przedstawili oni legitymację prasową. Co więcej, przytoczone w niniejszym raporcie przykłady pozwalają twierdzić, że ataki na dziennikarzy dokonywane były celowo.

Fundacja „Otwarty Dialog” domaga się od kompetentnych organów Ukrainy (Prokuratury Generalnej Ukrainy i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainy) przeprowadzenia szybkiego i obiektywnego śledztwa w sprawie każdego faktu użycia siły w stosunku do dziennikarzy i utrudniania wykonywania zawodowej działalności przez dziennikarzy w czasie wydarzeń związanych z masowymi antyrządowymi protestami na Ukrainie w okresie od listopada 2013 roku do lutego 2014 roku.

Wobec tego, że zmiana najwyższego kierownictwa w państwie nie pociągnęła za sobą radykalnych zmian w organach siłowych, prokuraturze oraz systemie sądownictwa, w istotny sposób jest utrudniony proces badania przestępstw, popełnionych w czasie pacyfikacji masowych demonstracji. Większość przestępstw, jakich dopuszczono się wobec przedstawicieli mediów, zostało popełnionych przez funkcjonariuszy struktur siłowych (milicji). Procesy sądowe, które odbyły się w tych sprawach, nosiły prawie wyłącznie polityczny charakter, a w przypadku pozostałych przestępstw do sądowego procesu nie doszło. Duża różnica pomiędzy liczbą wszczętych postępowań karnych, dotyczących użycia siły wobec dziennikarzy (72) a liczbą osób podejrzanych o popełnienie tych przestępstw (7) jest dowodem na to, że w obecnych warunkach nie można mówić o obiektywizmie śledztwa. **W celu poprawienia skuteczności śledztw w sprawach prowadzonych przeciwko dziennikarzom, jak również ogólnego poziomu pracy organów ścigania, uważamy za celowe:**

- Przeprowadzenie lustracji w organach ścigania Ukrainy. W pierwszej kolejności, należy zastąpić kierownictwo urzędów MSW i prokuratur wszystkich szczebli specjalistami, którzy nie zbrukali swojej reputacji skandalami korupcyjnymi i nie mieli niczego wspólnego z łamaniem praw człowieka.

- Przeprowadzenie lustracji w systemie sądownictwa Ukrainy. Z zajmowanych stanowisk w sposób gwarantowany powinni zostać odsunięciu wszyscy sędziowie, którzy podejmowali decyzje niezgodne z prawem przeciwko uczestnikom masowych protestów na Ukrainie („Euromajdan”). Aktualnym tematem pozostaje też reorganizacja systemu sądów powszechnych na Ukrainie przy jednoczesnym wprowadzeniu nowych kadr do korpusu sędziowskiego Ukrainy.
- Umożliwienie społeczeństwu monitorowania procesu badania przestępstw przeciwko pracownikom mediów.
- Od demokratycznych krajów Zachodu przyjąć niezbędną i wszechstronną pomoc w zakresie badania popełnionych przestępstw, a także przyjąć pomoc w zakresie przygotowania nowych kadr dla organów ścigania i reformowania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości na Ukrainie.
- Pomoc finansowo-gospodarczą ze strony państw zachodnich i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) Ukraina powinna otrzymać tylko w zamian za udzielenie gwarancji przeprowadzenia reform systemowych, w tym organów ścigania.

Źródła:

1. Protokół dodatkowy (I) do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 roku, dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych ZBROJNYCH konfliktów - <http://www1.umn.edu/humanrts/russian/instree/Ry5pagc.html>
2. Kodeks karny Ukrainy - http://kodeksy.com.ua/kriminal_nij_kodeks_ukraini/statja-171.htm
3. Ustawa Ukrainy „O informacjach” - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

Lista dziennikarzy poszkodowanych w okresie od 11.01.2014 do 26.01.2014

Kijów:

19.01.2014:

1. **Vlad Bovtruk** – telewizja online „Obshchestvennoe TV (Hromadske TV – ukr.), został ranny w nogę i brzuch z broni pneumatycznej.
2. **Aleksandr Brams** – fotoreporter gazety „Kommentarii”, doznał stłuczenia prawego przedramienia i ramienia.
3. **Igor Volosyankin** – redaktor gazety „Uyezdnye Novosti”, został ranny w nogę oraz plecy.
4. **Igor Demchenko** – fotoreporter portalu informacyjnego „Svet i teni”, 19.01.2014 w twarz fotoreportera z odległości kilku metrów funkcjonariusze „Berkuta” rzucili granat ogłuszający. W efekcie prawie zupełnie stracił wzrok. Igor Demchenko opowiadał: *„Chciałem utrwalić jak rzucono kamieniami w demonstrantów. Zauważyłem, że rzucono w moją stronę, ale nawet nie pomyślałem, że to granat. Teraz nie mam lewego oka, na prawym oku widzenie znacznie się pogorszyło, praktycznie nie widzę, widzę przez mgłę, mam problemy z koordynacją ruchów i problemy ze słuchem, mam bardzo dziwne nocne bóle głowy, nocami praktycznie nie śpię, nie mam oka, ale odczuwam, że boli”*.
5. **Danil Evtukhov** – redaktor czasopisma „Kritika”, został ranny na skutek wybuchu granatu ogłuszającego i strzału oddanego z broni pneumatycznej
6. **Vladimir Zinchenko** – operator kanału telewizyjnego „ICTV”, został ranny w oko po strzale oddanym z broni pneumatycznej, nie widzi na jedno oko.
7. **Pavel Ivanov** – dziennikarz agencji informacyjnej „Ukrainskoye Molodozhnoe Informatsyonnoe Agentstvo”, doznał 4 ran głowy z broni pneumatycznej. Według dziennikarza, strzelający milicjanci specjalnie celowali w jego głowę [\[1\]](#).
8. **Vladimir Karagyaaur** – operator telewizji internetowej „spilno.tv”, zatrzymany przez milicję pod zarzutem zaopatrywania demonstrantów w benzynę wykorzystywaną do przygotowywania koktajli Mołotowa. Vladimir został zatrzymany w nocy z 19 na 20 stycznia na stacji benzynowej, kiedy próbował kupić paliwo do generatora prądu. Dziennikarzowi przedstawiono zarzut udziału w masowych zamieszkach (cz. 2, art. 294 kk Ukrainy) [\[2\]](#).
9. **Aleksandr Klimenko** – fotoreporter gazety „Golos Ukrainy”, został ranny w nogę i twarz na skutek wybuchu granatu ogłuszającego.
10. **Aleksandr Kovalevskiy** – operator kanału telewizji „24”, po wybuchu granatu ogłuszającego Aleksander doznał krwotoku z ucha.
11. **Anton Kudinov** – dziennikarz kanału telewizji „Skrytaya Pravda”, w czasie starć na ulicy Hruszewskiego podszedł do barierki milicji trzymając białą flagę na znak pojednania stron. Został zatrzymany i oskarżony o udział w masowych zamieszkach (art. 294 kk Ukrainy), zastosowano wobec niego areszt domowy.

12. **Bogdan Kutepov** – dziennikarz telewizji internetowej „Hromadske TV”, 29.01.2014 nieznani osobnicy zabrali dziennikarzowi legitymację oraz tablet, kiedy ten filmował wiec zwolenników „Partii Regionów” (w tamtym czasie partia prorządowa) w Kijowie.
13. **Anatoliy Lazarenko** – operator telewizji online „spilno.tv”, funkcjonariusze milicji przestrelili mu rękę.
14. **Ivan Lyubysh-Kidrey** – operator kanału telewizji „1+1”, doznał kilku zadrapań na nodze po wybuchu granatu ogłuszającego.
15. **Roman Pilipey** – niezależny fotograf, 19.01.2014 podczas starć został trafiony cegłą w głowę, która została rzucona ze strony demonstrantów.
16. **Denis Savchenko** – operator kanału telewizji „5 kanał”, wypadł z autobusu rozhuśtanego przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”, zerwano mu plakietkę z napisem „prasa” i zawleczono do więźniarki. W efekcie Denis ma złamaną nogę.
17. **Galina Sadomtseva** – koordynator telewizji online „spilno.tv”, doznała urazu twarzy i nóg na skutek wybuchu granatu ogłuszającego.
18. **Vitaliy Tereshchenko** – fotoreporter, został ranny po wypadnięciu z autobusu, rozhuśtanego przez funkcjonariuszy „Berkuta”.
19. **Vladimir Tishchenko** – dziennikarz gazety WO „Svoboda”, został ranny w nogę po wybuchu granatu ogłuszającego, ranny z broni pneumatycznej.
20. **Yanek Falkevich** – operator telewizji online „spilno.tv”, doznał rozcięcia łuku brwiowego odłamkiem granatu ogłuszającego.
21. **Yevgeniy Feldman** – fotoreporter gazety „Novaya Gazeta” (Rosja), został poszkodowany w wyniku wybuchu granatu ogłuszającego, doznał skaleczenia, rozbicia nosa.

20.01.2014:

22. **Bogdana Babych** – dziennikarka telewizja online „spilno.tv”, odłamek granatu ogłuszającego zranił ją w nogę.
23. **Dmitriy Barkara** – dziennikarz agencji informacyjnej Radio Svoboda”, został pobity przez milicjantów podczas zatrzymania 20.01.2014.
24. **Timur Bedernichek** – operator telewizji online „spilno.tv”, doznał obszernych poparzeń na nogach.
25. **Anton Berezhnoy** – operator telewizji online „spilno.tv”, liczne siniaki na ciele, ostrzelany przez funkcjonariuszy milicji z broni pneumatycznej.
26. **Vyacheslav Veremiy** – dziennikarz gazety „Vesti”, odłamek uszkodził mu lewe oko, doznał też urazu lewej ręki.
27. **Stanislav Grigoryev** – korespondent rosyjskiego kanału telewizji „REN TV”, ucierpiał na skutek wybuchu granatu ogłuszającego.
28. **Timur Ibragimov** – operator telewizji online „spilno.tv”, doznał dwóch okaleczeń odłamkami granatu ogłuszającego.

29. **Igor Iskhakov** – dziennikarz agencji informacyjnej „Radio Svoboda”, doznał licznych otarć naskórka i stłuczeń.
30. **Maks Levin** – fotoreporter portalu informacyjnego „LB.ua”, nieznani ludzie pobili dziennikarza, kiedy ten wracał do domu po wydarzeniach na ulicy Hruszewskiego.
31. **Roman Malko** – dziennikarz czasopisma „Ukrainskya Nedelya” („Ukrainsky Tyzhden”), został ranny w oko po strzale z broni pneumatycznej.
32. **Ivan Nakonechnyy** – kanał telewizji „5 kanał”, funkcjonariusz milicji wystrzelił z broni pneumatycznej w kamerę wideo Nakonechnego.
33. **Natalya Pisnya** – kanał telewizji „1+1”, została ranna z broni pneumatycznej.
34. **Aleksey Simakov** – dziennikarz kanału telewizji „STB”, dostał odłamkiem granatu ogłuszającego w nogę.

21.01.2014:

35. **Oleg Veremiyenko** – operator telewizji online „Skrytaya Pravda”, został ranny w głowę po strzale oddanym przez milicjanta z broni pneumatycznej.
36. **Dmitriy Dvoynichenkov** – operator internetowej telewizji „Espresso TV”, został zatrzymany przez funkcjonariuszy „Berkuta” w czasie bezpośredniej relacji prowadzonej z ulicy Hruszewskiego.
37. **Yuriy Loza** – gazeta partii WO „Svoboda”, aresztowany tymczasowo na okres 2 miesięcy pod zarzutem organizowania masowych zamieszek (art. 294 kk Ukrainy), później amnestionowany.

22.01.2014:

38. **Dmitriy Vlasov** – dziennikarz agencji informacyjnej The Associated Press, snajperzy trzykrotnie strzelali do niego z broni pneumatycznej raniąc w pachwinę.
39. **Maryan Gavryliv** – fotoreporter, został zatrzymany i pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta”, potem sąd aresztował go tymczasowo na 2 miesiące.
40. **Yuriy Gruzinov** – operator projektów filmów dokumentalnych „BABYLON’13”, w dniu 22.01.2014 został trzy razy postrzelony z broni palnej na ul. Hruszewskiego.
41. **Vitaliy Derekh** – dziennikarz portalu informacyjnego „20minut.ua”, milicjant oddał strzał z broni pneumatycznej prosto w jego aparat fotograficzny.
42. **Maksim Dondyuk** – niezależny fotograf, został ranny w nogę na skutek wybuchu granatu ogłuszającego.
43. **Efrem Lukatskiy** – dziennikarz agencji informacyjnej „The Associated Press”, milicyjni snajperzy strzelali z broni pneumatycznej, przed zranieniem dziennikarz uchronił kask.
44. **Aleksandr Sibirtsev** – korespondent gazety „Vesti”, ranny na skutek wybuchu granatu ogłuszającego.
45. **Vasily Fedosenko** – białoruski fotoreporter agencji „Reuters”, doznał urazu 22.01.2014 od gumowej kuli.

23.01.2014:

46. **Andrey Kiselev** – dziennikarz rosyjskiego portalu informacyjnego Lenta.ru, został pobity i zatrzymany przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”. Dzięki interwencji strony rosyjskiej (z apelem o uwolnienie dziennikarza i ukaranie winnych jego zatrzymania do władz Ukrainy zwrócił się przewodniczący Rady do spraw człowieka przy prezydencie RF Mikhail Fedotov) – udało się doprowadzić do uwolnienia dziennikarza [\[3\]](#).

24.01.2014:

47. **Miroslav Mysa** – dziennikarz radia „Golos Svobody”, żołnierze wojsk wewnętrznych pobili go i zabrali telefon.

Regiony Ukrainy

11.01.2014:

1. **Roman Chermiski** – czasopismo „Ukrainskiy Prostor”, 11.01.2014 został pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta” w czasie robienia zdjęć do reportażu o charkowskim Antymajdanie.

21.01.2014:

2. **Tatyana Zarovna** – korespondentka „Gazeta po-ukrainski”, 21.01.2014 w Doniecku na wiecu zwolenników Partii Regionów przewodniczący Obwodowej Wspólnoty Ormian w Doniecku Gagik Agavelyan wytrącił dziennikarce z rąk kamerę, deptał jej po nogach i popychał.

22.01.2014:

3. **Igor Monastyrev** – operator kanału telewizji „Donbass”, 22.01.2014 w Doniecku na wiecu nieznanymi osobnikami zadali mu kilka ciosów w głowę i tułów.

23.01.2014:

4. **Oleg Ogilko** – operator portalu informacyjnego „0472.ua”, został pobity przez nieznanymi osobnikami 23.01.2014 w Czerkasach. U dziennikarza zdiagnozowano stłuczenie nerek, obrzęk głowy, otarcia naskórka i ślady bicia na całym ciele.

25.01.2014:

5. **Sergey Alekseyev** – fotoreporter kanału telewizji „1+1”, nieznanymi osobnikami rozbili mu aparat fotograficzny 25.01.2014 w Charkowie.

6. **Yevgeniy Gomonyuk** – korespondent portalu informacyjnego „NikLife”, 25.01.2014 w Nikołajewie uczestnicy wiecu popierającego „Partię Regionów” nie chcieli przepuścić korespondenta, usiłującego dostać się do budynku obwodowej administracji państwowej w Nikołajewie – popychali i grozili mu.

7. **Maryanna Nemchenko** – fotoreporterka portalu informacyjnego „Obo vsem”, 25.01.2014 kiedy dziennikarka fotografowała operację zatrzymania grupy młodych ludzi w Czerkasach, funkcjonariusz „Berkuta” wyrwał jej aparat fotograficzny i zmusił do usunięcia wszystkich zdjęć, grożąc rozbiciem sprzętu.

26.01.2014:

8. **Yuriy Vysotskiy** – dziennikarz polskiego kanału telewizji „Belsat”, pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta” w Czerkasach.
9. **Sergey Gonchar** – operator kanału telewizji „11 kanał”, nieznani osobnicy rozbili mu kamerę wideo, kiedy prowadził relację z wydarzeń z Dniepropietrowsku.
10. **Vladimir Gryshko** – członek Narodowego Związku Dziennikarzy, w Kirowogradzie milicjant uderzył go pałką w okolicę nerek;.
11. **Yuriy Gudimenko** – redaktor gazety „Mechta”, został pobity przez nieznanych osobników w czasie rozpędzania Euromajdanu w Zaporozżu.
12. **Sergey Kochet** – dziennikarz „34 kanał telewizji”, w Dniepropietrowsku nieznani osobnicy strzelili mu w plecy z broni pneumatycznej oraz rzucili kamieniem w głowę.
13. **Stanislav Kukharchuk** – dziennikarz kanału telewizji „Inter”, został pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta” podczas rozpędzania Euromajdanu w Czerkasach.
14. **Yaroslav Markon** – dziennikarz gazety „Vesti”, w czasie starć w pobliżu obwodowej administracji państwowej w Dniepropietrowsku nieznani osobnicy rozbili mu notebook.
15. **Yevgeniy Marchuk** – dziennikarz polskiego kanału telewizji „Belsat”, w Czerkasach został pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta”
16. **Danilo Peterimov** – operator „34 kanał telewizji”, został pobity pałkami w Dniepropietrowsku przez nieznanych osobników.
17. **Andrey Radich** – operator kanału telewizji „ATN”, nieznani osobnicy rozbili mu kamerę w Charkowie.
18. **Natalya Svetlova** – fotoreporterka „34 kanał telewizji”, w Dniepropietrowsku została pobita pałkami, w wyniku czego doznała otarcia naskórka.
19. **Denis Synegin** – operator kanału telewizji „ICTV”, w Dniepropietrowsku nieznani osobnicy rzucili w niego kamieniem, raniąc dziennikarza w głowę i szyję, a także niszcząc kamerę wideo.
20. **Dmirtiy Smolenko** – dziennikarz portalu informacyjnego „Vsya Vlast”, w Zaporozżu nieznani osobnicy razem z funkcjonariuszami „Berkuta” pobili go i zniszczyli mu cały sprzęt.
21. **Valentin Terletskiy** – kanał telewizji „Khortitsa”, został pobity przez nieznanych osobników w Dniepropietrowsku.
22. **Yevgeniy Udovichenko** – „Obwodowa Państwowa Spółka Radiowa w Zaporozżu”, dziennikarz został pobity przez nieznanych osobników w Zaporozżu. Następnie został także pobity i zatrzymany przez milicjantów. Sąd postanowił zastosować środek zapobiegawczy w postaci aresztu domowego na okres 2 miesięcy.

27.01.2014:

23. **Sergey Yefimov** – operator kanału telewizji „Vikka”, funkcjonariusze „Berkuta” rozbili mu kamerę wideo w czasie rozpędzania Euromajdanu w Czerkasach.

28.01.2014:

24. **Sergey Mokrushin** – „Centrum Badań Dziennikarskich”, w Symferopolu w obecności milicji nieznani osobnicy rozbili należący do niego aparat [\[4\]](#).

Dziennikarze poszkodowani w okresie od 18.02.2014 do 24.02.2014

Kijów

18.02.2014:

1. **Artem Bagrov** – operator kanału telewizji „1+1”; pobity przez „tituszki” – doznała licznych stłuczeń; rozbito mu także kamerę. Pracował wspólnie z Allą Khotsyanivską, która także otrzymała kilka ciosów.
2. **Fedor Balanovskiy** – fotoreporter projektu medialnego „Kijów europejski”; doznał urazu nogi po tym, jak obok niego wybuchł granat hukowy i został odrzucony przez falę uderzeniową.
3. **Yelena Bilozerskaya** – blogerka; gumowa kula z broni pneumatycznej trafiła ją w rękę. Funkcjonariusz „Berkuta” zadał jej cios pałką w okolicę żeber.
4. **Vladimir Borodin** – fotoreporter gazety „Vesti”, pobity przez funkcjonariusz jednostki specjalnej „Berkut”. Zabrano mu kamerę, dokumenty i smartfona.
5. **Aleksey Byk** – korespondent czasopisma „Glavkom”; funkcjonariusze milicji strzelili mu w głowę w broni pneumatycznej.
6. **Viacheslav Veremiy** – dziennikarz gazety „Vesti”; zginął od rany postrzałowej otrzymanej w wyniku napadu dokonanego przez nieznaną osobników w centrum Kijowa.
7. **Igor Volosyankin** – dziennikarz gazety „Uyezdnye Novosti”, został pobity przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”.
8. **Gleb Garanych** – fotoreporter agencji „Reuters”; granat hukowy upadł i wybuch mu w okolicy klatki piersiowej. Od ciężkich następstw fotoreportera uratowała kamizelka kuloodporna.
9. **Viktor Gatsenko** – fotoreporter czasopisma „From-UA”; został pobity przez „tituszki”, którzy zabrali mu karty pamięci z kamery.
10. **Sergey Golovnev** – dziennikarz serwisu internetowego „INSIDER”; pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta”.
11. **Yarema Gorodchuk** – redaktor czasopisma „Delovaya Stolitsa”; pobity przez funkcjonariuszy milicji – rozbita głowa, stłuczenie ręki.
12. **Nikita Didenko** – dziennikarz telewizji internetowej „Hromadske TV”; został ranny na skutek wybuchu granatu hukowego.
13. **Sergey Klimenko** – operator kanału telewizji „5 kanał”; pobity przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”.

14. **Andrey Kovalev** – dziennikarz kanału telewizji „5 kanał”; otrzymał kilka ciosów w nogi od funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”.
15. **Aleksandr Kozachenko** – fotoreporter agencji „UNN”; został pobity przez nieznaną osobników obok centralnego biura Partii Regionów, napastnicy rozbili też jego kamerę.
16. **Aleksey Kondakov** – dziennikarz kanału telewizji „Business”; ucierpiał na skutek wybuchu granatu hukowego.
17. **Yevgeniy Kotenko** – fotoreporter radia „Golos Stolitsy”; został zatrzymany przez milicję w brutalnej formie – zobaczywszy go z kamerą milicjanci napadli na niego, wyłamali rękę, odebrali kamerę i legitymację, grozili pozbawieniem życia. Po sprawdzeniu kamery, kiedy zobaczyli, że nie ma nagranych żadnych zdjęć, zwolnili go.
18. **Maksim Kudimets** – fotoreporter serwisu internetowego „INSIDER”; funkcjonariusze milicji kilkakrotnie go uderzyli i zmusili do usunięcia zapisanych zdjęć.
19. **Igor Lipinskiy** – operator kanału telewizji „Ukraina”; milicjant strzelił do niego z broni pneumatycznej.
20. **Yefrem Lukatskiy** – fotoreporter „Associated Press”; dostał ranny w pachwinę odłamkiem granatu hukowego.
21. **Ivan Lyubish-Kirdey** – fotoreporter gazety „Den”; funkcjonariusze „Berkuta” zabrali mu kartę pamięci z zapisanej na niej materiałem.
22. **Yelena Maksimenko** – niezależny fotoreporter; została ranna w nogi po wybuchu granatu hukowego.
23. **Aleksandr Mikhelson** – dziennikarz czasopisma „Ukrainskyy Dyzhden”; został pobity przez „tituszkę”, zabrano mu także telefon.
24. **Anatoliy Morozov** – telewizja internetowa „Hromadske TV”; został pobity przez „tituszkę”, w efekcie doznała zmanaia szczęki.
25. **Ivan Nakonechnyy** – operator kanału telewizji „5 kanał”; berkutowcy rozbili mu kamerę, kiedy filmował pobicie chłopca. Sam dziennikarz nie ucierpiał pod względem fizycznym.
26. **Viktor Podenko** – fotoreporter gazety „Priroda i obshchestvo”; został ranny odłamkiem w nogi na skutek wybuchu granatu hukowego.
27. **Aleksandr Ratushnyak** – niezależny dziennikarz; został trafiony kulą w nogę, która przeszła ją na wylot.
28. **Azad Safarov** – dziennikarz kanału telewizji „5 kanał”; został pobity przez funkcjonariuszy z jednostki specjalnej „Berkut” – doznał licznych otarć i siniaków na całym ciele.
29. **Leonid Taranchenko** – operator kanału telewizji „5 kanał”; „tituszkę” pobiły operatora i uszkodziły mu kamerę.
30. **Aleksandr Tokar** – fotoreporter projektu medialnego „Kijów europejski”; 18.02.2014 został kontuzjowany na skutek wybuchu granatu hukowego, kamera wypadła mu z rąk i się rozbiła. 19.02.2014 postrzelono go z broni pneumatycznej w nogę.

31. **Maksim Trebukhov** – niezależny fotoreporter; obok centralnego biura Partii Regionów na fotoreportera napadli nieznani osobnicy i pobili go. W efekcie Maksim ma złamany nos.
32. **Yuriy Uvarov** – operator wydania „Associated Press”; został ranny w głowę z broni pneumatycznej – gumowa kula trafiła go w okolice pod okiem.
33. **Marianna Khardi** – dziennikarka serwisu internetowego „Chernigov-info”; została pobita przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”.
34. **Alla Khotsyanivskaya** – dziennikarka kanału telewizji „1+1”; została kilka razy uderzona przez „tiruszki”, pracowała razem z Artemem Bagrovem, którego także pobili.
35. **Aleksey Chernyshev** – fotoreporter portalu internetowego „Cenzor.net”; został pobity przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”. Dziennikarzowi zabrano kartę pamięci z kamery.
36. **Kiril Chubotin** – fotoreporter gazety „Kommersant”; został pobity przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”, jemu również rozbito aparat fotograficzny.

19.02.2014:

37. **Igor Krymov** – korespondent kanału telewizji „Ukraina”; został ranny w nogi na skutek wybuchu granatu hukowego.
38. **Iliya Shutov** – dziennikarz projektu medialnego „Kijów europejski”; odniósł dwie rany (w rękę i głowę) z broni pneumatycznej.

20.02.2014:

39. **Anton Yemeliyanov** – operator telewizji internetowej „Hromdske TV”; funkcjonariusze „Berkuta” zabrali mu cały sprzęt, z którego korzystał prowadząc transmisję na żywo.

Regiony Ukrainy

19.02.2014:

1. **Maksim Voytenko** – fotoreporter „Komsomolskaya Pravda”: w Odessie „tiruszki” usiłowały odebrać mu kamerę, a potem kijem bejsbolowym uderzyli w nogę.
2. **Aleksandra Brynza** – operator kanału telewizji „STB”; w Charkowie został pobity przez funkcjonariuszy milicji, odebrano mu też kamerę.
3. **Oksana Butuk** – dziennikarka portalu internetowego „Reporter”; w Odessie została pobita przez „tiruszki” - została kilka razy uderzona kijem bejsbolowym po plecach.
4. **Igor Gvozdev** – operator kanału telewizji „Pervyy gorodskoy”; został pobity w Odessie przez „tiruszki” – Igorowi złamano rękę i uszkodzono kamerę.
5. **Vitaliy Gnidyy** – operator „Chrezvychaynych Novostey”; w Charkowie został pobity przez „tiruszki” – doznał urazu ręki i uszkodzono mu kamerę.
6. **Sergey Dibrov** – dziennikarz serwisu internetowego „Dumskaya”; w Odessie „tiruszki” przy pomocy kija bejsbolowego wybiły mu z rąk telefon, przez który składał bezpośrednią relację.

7. **Bogdan Dymovskiy** – korespondent agencji „Ukrinform”; w Odessie „tiruszki” uderzyły go kijem bejsbolowym w brzuch.
8. **Sergey Ishchenko** – operator kanału telewizji „5 kanał”; w Odessie został pobity przez „tiruski” – dostał kilka ciosów nogi i uszkodzono mu kamerę.
9. **Igor Kazanzhy** – operator kanału telewizji „Novyy Kanal”; w czasie rozpędzania aktywistów Euromajdanu w Odessie został pobity przez „tiruszki”.
10. **Masha Malevskaya** – dziennikarz kanału telewizji „STB”; w Charkowie została pobita przez funkcjonariuszy jednostki specjalnej „Berkut”.
11. **Igor Melnik** – operator kanału telewizji „Fora”; w Charkowie „tiruszki” zabrały mu kamerę.
12. **Igor Mekhonoshin** – operator kanału telewizji „Inter”; w Odessie „tiruszki” rozbili mu kamerę i uszkodzili dłoń.
13. **Andrey Novak** – fotoreporter agencji „Ukrinform”; w Odessie nieznany osobnik uderzył go kijem bejsbolowym w plecy w czasie rozpędzania aktywistów Euromajdanu.
14. **Nikolay Pokrovskiy** – dziennikarz kanału telewizji „Pervyy Gorodskoy”; w Odessie został pobity przez „tiruszki” – dostał ciosy w plecy i głowę.
15. **Leonid Sobolev** – kanał telewizji „Reporter”; w Odessie został pobity przez „tiruszki” – dostał kilka ciosów w brzuch.
16. **Eduard Shenderovich** – operator kanału telewizji „Pervyy Gorodskoy”; w Odessie „tiruszki” rozbili mu głowę, w efekcie operator został hospitalizowany w stanie ciężkim.

20.02.2014:

17. **Igor Yefimov** – fotoreporter gazety „Vechernyye Cherkassy”; w Czerkasach został pobity przez funkcjonariuszy „Berkuta” – Igor doznał urazu czaszkowo-mózgowego.
18. **Anatoliy Melezhik** – dziennikarz serwisu internetowego „Vpoltave.info”; w Połtawie uczestnik wiecu uszkodził mu kamerę.

21.02.2014:

19. **Asab Yeminov** – operator kanału telewizji „ATR”; w Symferopolu „tiruszki” pobili operatora i uszkodzili mu kamerę.

24.02.2014:

20. **Svetlana Gorodilova** – korespondent portalu internetowego „048.ua”; w Odessie „tiruszki” wykręcali jej ręce usiłując odebrać kamerę.
21. **Ivan Strakhov** – korespondent portalu internetowego „Novostnik”; w Odessie „tiruszki” uszkodzili mu aparat fotograficzny [5], [6].

Źródła:

1. TCH // Ranni dziennikarze są przekonani, że zostali ostrzelani przez funkcjonariuszy resortów siłowych celowo - <http://tsn.ua/video/video-novini/poraneni-zhurnalisti-perekonani-u-navmismomu-obstrili-silovikami.html?type=2>

2. Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Mediów Ukrainy // Aktywiści Związków Zawodowych Pracowników Mediów pikietowali pod kijowską milicją - <http://nmpu.org.ua/2014/01/aktyvisty-media-profspily-piketuvaly-kyjivsku-militsiyu/>
3. Lenta.ru // MSW Ukrainy potwierdziło zatrzymanie reżysera Lenta.doc - <http://lenta.ru/news/2014/01/23/confirm/>
4. Instytut Informacji Masowej // Lista poszkodowanych dziennikarzy w czasie starć 19 stycznia - 5 lutego <http://imi.org.ua/news/42777-spisok-postrajdalih-jurnalistiv-pid-chas-sutichok-19-20-sichnya-onovlyuetsya.html>
5. Instytut Informacji Masowej // Lista poszkodowanych dziennikarzy 18-24 lutego - <http://imi.org.ua/analytics/43104-spisok-postrajdalih-jurnalistiv-18-lyutogo.html>
6. Instytut Informacji Masowej // Lista poszkodowanych dziennikarzy w czasie starć 19 stycznia - 5 lutego <http://imi.org.ua/news/42777-spisok-postrajdalih-jurnalistiv-pid-chas-sutichok-19-20-sichnya-onovlyuetsya.html>

Fundacja Otwarty Dialog powstała w Polsce w 2009 roku z inicjatywy Lyudmyły Kozlovskiej, pełniącej obecnie funkcję Prezesa Zarządu Fundacji. Do celów statutowych Fundacji należą obrona praw człowieka, demokracji i praworządności na obszarze postsowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem największych krajów WNP: Rosji, Kazachstanu i Ukrainy.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez organizację misji obserwacyjnych, w tym obserwacji wyborów i monitorowanie stanu przestrzegania praw człowieka w krajach WNP. Na ich podstawie powstają raporty i sprawozdania dystrybuowane następnie wśród instytucji UE, OBWE i innych organizacji międzynarodowych, resortów spraw zagranicznych i parlamentów krajów UE, ośrodków analitycznych i mediów.

Obok działalności obserwacyjnej i analitycznej, Fundacja prowadzi aktywne działania we współpracy z parlamentarzystami zaangażowanymi w sprawy zagraniczne, prawa człowieka i relacje z krajami WNP w celu wsparcia procesów demokratyzacji i liberalizacji polityki wewnętrznej na obszarze postsowieckim. Do istotnych obszarów działalności Fundacji należą także programy wsparcia więźniów i uchodźców politycznych.

00-580 Warsaw

11a Szucha Avenue, office 21

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

www.odfoundation.eu

+48 22 307 11 22

Raport został opublikowany w kwietniu 2014 roku

Printed by: OPEN DIALOG FOUNDATION

Zdjęcie na okładce: Reuters.com

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Andrey Osavolyuk - andriy.osavoliyk@odfoundation.eu

Lyudmyła Kozlovska - lyudmylakozlovska@odfoundation.eu